

ชื่อโครงการ

คนกรุงเทพฯ ฉลาด ต้องไม่ขาดไอโอดีน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานโภชนาการ กองสร้างเสริมสุขภาพ

ปีพ.ศ.

๒๕๖๐

๑. หลักการและเหตุผล

โรคขาดสารไอโอดีน เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทยมากกว่า ๕๐ ปี ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพของประชาชน เพราะนอกจากจะทำให้เกิดโรคคอพอกแล้ว ยังมีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกายและสมองในทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ ถ้าขาดสารไอโอดีนจะเสี่ยงต่อการแท้งตายก่อนคลอด และที่สำคัญที่สุดคือทารกจะขาดสารไอโอดีนไปด้วย ทำให้การเจริญเติบโตทางร่างกายและสมองช้าผิดปกติปัญญาอ่อน ใบหูหนวก ขาแข็ง กระตุก ตาเหล่ มีรูปร่างแคระแกรนช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หรือที่เรียกว่า “เอ๋อ” นอกจากนี้มีการศึกษาวิจัยมากมายทั่วโลก พบว่าเด็กที่อยู่ในพื้นที่ที่ขาดสารไอโอดีนจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ขาดสารไอโอดีนอยู่ถึง ๑๐-๑๕ จุด และจากการศึกษาของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบว่าเด็กไทยมีไอคิวอยู่ที่ ๙๑ ซึ่งเกินเกณฑ์จากค่าเฉลี่ยที่องค์การอนามัยโลกแนะนำเพียงเล็กน้อย (๙๐-๑๑๐) และยังต่ำกว่าระดับเฉลี่ยของสติปัญญาเด็กในประเทศพัฒนาแล้วประเทศอื่นๆ ในโลก อยู่ที่ ๑๐๔ ขณะเดียวกันผลการสำรวจพัฒนาการตามวัยในเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปี ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบมีพัฒนาการสมวัยลดลงเรื่อยๆ ที่ร้อยละ ๗๒, ๗๑ และ ๖๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗, ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๓ ตามลำดับ ส่วนผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับสารไอโอดีนอย่างพอเพียงจะอึดโรยและอ่อนเพลียง่าย ซึ่งทำให้ความสามารถในการทำงานและการเลี้ยงดูครอบครัวลดลง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

กองสร้างเสริมสุขภาพ ได้สำรวจการใช้เกลือบริโภคเสริมไอโอดีนในครัวเรือน ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ครอบคลุมทั้ง ๕๐ เขต พบว่า มีการใช้เกลือเสริมไอโอดีนเพียงร้อยละ ๗๖.๘, ๗๘.๙, ๗๕.๕, ๘๐.๕, ๘๑.๖ และ ๘๓.๓ ซึ่งมีแนวโน้มดีขึ้นแต่ยังคงต่ำกว่าเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไปและในปี พ.ศ. ๒๕๕๔- ๒๕๕๕ ได้สำรวจไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์พบหญิงตั้งครรภ์ขาดไอโอดีน ร้อยละ ๔๐.๘, ๓๒.๑, ๔๕.๙, ๕๙.๑ และ ๗๐.๑ ตามลำดับ ดังนั้น กองสร้างเสริมสุขภาพ ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพประชาชนให้มีสุขภาพที่ดี จึงได้จัดทำโครงการ คนกรุงเทพฯ ฉลาด ต้องไม่ขาดไอโอดีน เพื่อเฝ้าระวังภาวะไอโอดีนในทุกกลุ่มวัย และเพื่อรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความสำคัญของไอโอดีน ส่งเสริมการใช้เกลือ น้ำปลา ซีอิ๊ว และผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนในการปรุงประกอบอาหาร โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จะทำการสำรวจข้อมูลพื้นฐานและปริมาณไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ และจัดกิจกรรมรณรงค์ สัปดาห์วันไอโอดีนแห่งชาติ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานและปริมาณไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ ที่มาฝากครรภ์ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๕๕ แห่ง

๒. เพื่อรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความสำคัญของไอโอดีนให้ประชาชนรับรู้

๓. เป้าหมาย

กิจกรรมที่ ๑ สำรวจโรคไอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ทั้ง ๖๘ แห่ง จำนวน ๓๕๐ คน

กิจกรรมที่ ๒ จัดกิจกรรมรณรงค์ สัปดาห์วันไอโอดีนแห่งชาติ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ทั้ง ๖๘ แห่ง

๔. หัวข้อวัดโครงการ

๑. ร้อยละ ๘๐ ของหญิงตั้งครรภ์กลุ่มเป้าหมาย ได้รับการตรวจวิเคราะห์ไอโอดีนในปัสสาวะ

๒. ร้อยละ ๘๐ ของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เรื่องโรคขาดสารไอโอดีนและมีการใช้เกลือบริโภคและผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนในครัวเรือน

๕. ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) และแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักอนามัย ด้านเมืองแห่งสุขภาวะ มิติที่ ๘.๑ การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคไม่ติดต่อ เป้าประสงค์ที่ ๘.๑.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มาตรการ ควบคุมและป้องกันการขาดสารไอโอดีนของทุกกลุ่มวัยในชุมชน

๖. วิธีดำเนินงาน

๑. เขียนโครงการและขออนุมัติโครงการฯ

๒. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน

๓. ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ

กิจกรรมที่ ๑ สำรวจโรคไอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ทั้ง ๖๘ แห่ง จำนวน ๓๕๐ คน

- ขออนุมัติจัดจ้างหน่วยงานราชการตรวจวิเคราะห์ไอโอดีนในปัสสาวะ
- จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานเก็บตัวอย่างปัสสาวะและข้อมูลพื้นฐานแก่เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข
- รวบรวมข้อมูลและตัวอย่างปัสสาวะส่งหน่วยงานภาคีราชการตรวจวิเคราะห์
- วิเคราะห์ ประเมินผลข้อมูล จัดทำรายงาน
- จัดทำรูปเล่ม เสนอผู้บริหาร และเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ ๒ จัดกิจกรรมรณรงค์ สัปดาห์วันไอโอดีนแห่งชาติ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ทั้ง ๖๘ แห่ง

- ประสานศูนย์บริการสาธารณสุขดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์ สัปดาห์วันไอโอดีนแห่งชาติ
- สนับสนุนสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม
- รวบรวมรายงานการจัดกิจกรรม
- สรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหาร

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๐

๘. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน งบประมาณประเภทเงินบำรุงสถานบริการสาธารณสุข(บัญชี)โครงการ-สร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของสำนักอนามัย เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๗,๐๐๐ บาท (สามหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ สักรวจไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ จำนวน ๓๕๐ คน

- ค่าอุปกรณ์เก็บตัวอย่างและตรวจวิเคราะห์ไอโอดีนในปัสสาวะ เป็นเงิน ๓๔,๐๐๐ บาท
(จำนวน ๓๕๐ ตัวอย่าง x ๑๐๐ บาท)

- ค่าเลี้ยงรับรองสำหรับผู้เข้าประชุมและเจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็นค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
(๓๕ คน x ๒๕ บาท x ๑ มื้อ) เป็นเงิน ๑,๘๗๕ บาท

- ค่าวัสดุเครื่องเขียน เป็นเงิน ๑,๑๒๕ บาท

กิจกรรมที่ ๑ รวมเป็นเงิน ๓๗,๐๐๐ บาท

(สามหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน)

กิจกรรมที่ ๒ จัดกิจกรรมรณรงค์ สัปดาห์วันไอโอดีนแห่งชาติ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ทั้ง ๖๘ แห่ง

- ไม่ใช้งบประมาณ

๙. ปัญหาและอุปสรรค

ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ มีผลการวิเคราะห์ระดับไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ ในเขตพื้นที่

กรุงเทพมหานคร

๑๐.๒ ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคขาดสารไอโอดีนและมีการใช้เกลือและผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนครอบคลุมทุกครัวเรือน

๑๑. การประเมินผลโครงการ

๑๑.๑ จากรายงานการสำรวจปริมาณไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์

๑๑.๒ จากแบบประเมินการรับรู้เรื่องโรคขาดสารไอโอดีนของประชาชนและแบบสำรวจการใช้เกลือและผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีน

ลงชื่อผู้เสนอโครงการ

(นางสาวสุสติ พรหมายน)
ผู้อำนวยการกองสร้างเสริมสุขภาพ
สำนักอนามัย

ลงชื่อผู้อนุมัติโครงการ

(นายชวินทร์ ศิรินาค)
ผู้อำนวยการสำนักอนามัย